

Košickí geografi obišli Baltik a pokorili Alandy

Študenti geografie na Ústave geografie UPJŠ v Košiciach v dňoch 1. – 10. 6. 2016 podnikli pod vedením Dr. Novotného, Dr. Kullu a Mgr. Pregiho výjazd do viac i menej známych oblastí východnej a severnej Európy. Primárnym cieľom exkurzie bolo upevniť si teoretické vedomosti nadobudnuté počas štúdia priamo v teréne, ale aj získať nové poznatky o krajinách a regiónoch, ktoré často unikajú pozornosti verejnosti i odborných kruhov.

Počas desiatich dní exkurzie mali účastníci možnosť spoznať prírodné, sociálne, kultúrne, ekonomické i politické pomery Bieloruska, Litvy, Lotyšska, Estónska, Alandských ostrovov, Švédska, Dánska a Poľska.

Centrom politického a zväčša i ekonomického a spoločenského diania každého štátu je jeho hlavné mesto. Exkurzia preto neobišla Minsk, Vilnius, Rigu, Tallin, Štokholm, Kodaň, ale ani hlavné mesto fínskej autonómnej oblasti Alandské ostrovy – Mariehamn. Z kultúrno-historického hľadiska však boli nemenej zaujímavé zastávky v bieloruskom Breste s Brestskou pevnosťou známou z operácie Barbarossa počas II. svetovej vojny, pevnosti Bomarsund na ostrove Sund (Alandské ostrovy), kde došlo k bojom počas Krymskej vojny v roku 1854, švédskeho univerzitného mesta Lund či dolnosliezkeho hanzového mesta Vroclav.

Aj z pohľadu fyzickej geografie mali účastníci množstvo obohacujúcich zážitkov. Jedinečným bolo pozorovanie neskorého večerného západu Slnka z paluby trajektu na trase Tallin – Mariehamn. Presuny územiaми baltského štítu a severoeurópskej platformy spolu s meniacimi sa klimatickými pomermi umožnili porovnať rôzne typy krajiny z hľadiska reliéfu, pôdneho krytu, vegetácie i samotného využitia krajiny. Zaujímavé bolo pozorovanie rôzneho charakteru pobrežia Baltského mora vrátane Rižského a Fínskeho zálivu, prielivov Öresund, Veľký Belt a Malý Belt. V samotnej Rige upútalo ústie rieky Daugava (Západná Dvina) do Rižského zálivu, vo Vroclave ostrovny systém vytvorený ramenami rieky Odra. Obohacujúcim bolo prechádzanie jednotlivými alandskými ostrovmi s jedinečným charakterom krajiny.

Autonómna oblasť Alandské ostrovy je jedinečná aj z pohľadu politickej geografie. Hoci obyvateľstvo je švédske, územie je pod správou Fínska, hoci miera autonómie je tu pomerne veľká. Menej príjemné, avšak nemenej poučné bolo aj opakované prekročenie Schengenskej hranice, čo demonštrovalo význam európskej integrácie nielen z pohľadu cestovania, ale najmä medzinárodného obchodu. Zaujímavá bola aj návšteva tzv. Slobodného mesta Christiania v Kodani, ktoré bolo založené v roku

1971 ako autonómna a samosprávna experimentálna squatterská komunita.

Z pohľadu ekonomickej geografie boli významné zastávky pri areáli Saab vo švédskom Linköpingu, kde sa vyrábajú stíhačky Gripen, či v susednom Norrköpingu, ktorý je výborným príkladom úspešnej transformácie priemyselného mesta. Zaujímavá bola taktiež fakultatívna exkurzia do múzea pivovaru Carlsberg v Kodani. Tra-sa exkurzie viedla aj rôznymi poľnohospodárskymi oblasťami a lokalitami s rôznymi predpokladmi a rôznym stupňom rozvoja turizmu. Z pohľadu geografie dopravy boli pôsobivé presuny trajektami, či mostami medzi Švédskom, dánskymi ostrovmi Sjælland a Fyn, a Jutským polostrovom ponad prielivy Öresund, Veľký a Malý Belt.

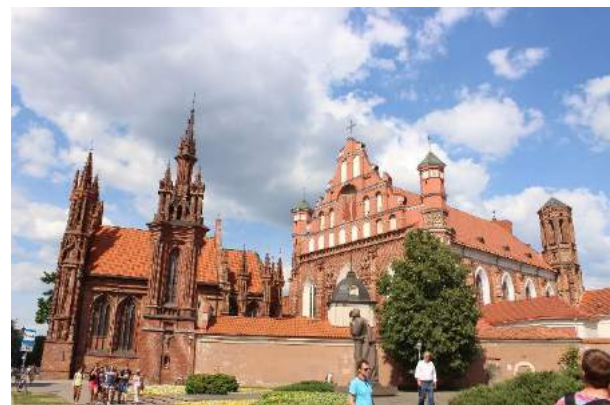

Majestátnosť pamätníka hrdinov druhej svetovej vojny v Brestskej pevnosti v Bielorusku je ohurujúca.

Bieloruská metropola Minsk príjemne prekvapila svojou čistotou a upravenosťou verejných priestorov, hoci na sklonku 2. svetovej vojny bola zničená a historických pamiatok sa v meste zachovalo minimum.

Napriek tomu, že v litovskom Vilniuse je cítiť následky zložitej hospodárskej transformácie, vnútorné mesto vďaka množstvu historických pamiatok i prírodnému prostrediu pôsobí veľmi prívetivo.

Lotyšská Riga i estónsky Tallin (na obrázku) prekvapili nielen množstvom historických pamiatok, ale aj veľkomestským ruchom a tisíckami turistov.

Jedinečným zážitkom bola nočná, takmer jedenásťhodinová plavba z Tallinu do alandského Mariehamnu. Paluba trajektu ponúkla široké možnosti socializácie kolektívu, ale najmä pozorovania tzv. bielej noci, neskorého večerného západu slnka, či panorámy ostrovov juhozápadného Fínska.

Pobyt na Alandských ostrovoch začal prehliadkou mestečka Mariehamn, ktoré je sídlom fínskych štátnych úradov i parlamentu autonómnej oblasti (vľavo hore). Prevádzkar kempu, v ktorom boli účastníci ubytovaní, zabezpečil exkurziu, počas ktorej opísal, ako tamojší ruskí osadníci využívali prírodné danosti na budovanie prírodných pekárni (vpravo hore) a účastníkov zaviedol aj na miesto konania kľúčových rozhovorov počas Veľkej severnej vojny v rokoch 1718 – 1719 (vľavo dole). Poloha kempu na okraji ostrova Sund (vpravo dole) umožnila plnohodnotne si vychutnať alandskú ostrovnú krajinu.

Atmosféru škandinávskeho veľkomesta mohli účastníci nasať v Štokholme, kde práve prebiehali oslavy Národného dňa. Počas prechádzky historickou štvrtou Gamlastan (uprostred záberu) tak boli očitými svedkami slávnostného pochodu kráľovskej stráže či rôznych sprievodných podujatí.

Pozitívne dojmy účastníci deklarovali aj z návštevy švédskeho mesta Norrköping, ktoré sa po úpadku tunajšieho textilného priemyslu úspešne transformovalo na centrum kultúry, turizmu a vzdelávania.

V susednom Linköpingu si geografi okrem historického centra s katedrálou obzreli aj areál priemyselného komplexu Saab s výrobou stíhačiek Gripen.

Počas prechádzky popri druhom najväčšom švédskom jazere Vättern sa účastníkom naskytl panoramatický pohľad na osídlený jazerný ostrov Visingsö.

V meste Lund si geografi prezreli aj kampus najprestížnejšej škandinávskej univerzity. Geografia sa tu študuje na Prírodovedeckej fakulte i Fakulte sociálnych vied.

Počas celodenného pobytu v modernej dánskej metropole Kodaň mali účastníci okrem prehliadky rozľahlého historického centra možnosť prehliadnúť si múzeum pivovaru Carlsberg (vpravo), štvrť Christianshavn so slobodným mestom Christiania, či absolvovať vyhladkovú plavbu loďou.

V dolnosliezskej Legnici účastníci navštívili mestský hrad, v ktorom sídli niekoľko fakúlt tunajšej vysokej školy. Značná časť historického centra v 60. a 70. rokoch minulého storočia ustúpila socialistickej panelákovvej výstavbe. Mesto tým čiastočne stratilo malebnosť, získalo však jedinečný charakter a atmosféru.

Posledný deň mohli účastníci exkurzie obdivovať jedno z najkrajších miest strednej Európy – Vroclav, ktoré sa v roku 2016 pýši titulom Európske hlavné mesto kultúry.

Úsmevy na záverečnej spoločnej fotografii sú dôkazom spokojnosti účastníkov s nadobudnutými poznatkami, skúsenosťami, zážitkami, a azda aj s organizačným zabezpečením a prístupom vodičov autobusu.